

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 99 | 9-15 Mayıs 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 113 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Mayıs: Eskişehir Valiliği, ilde düzenlenmesi planlanan bir müzik festivalini yasakladı.

9 Mayıs: Adana Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

10 Mayıs: Mardin'de polis, aralarında beş çocuğun da bulunduğu 12 kişiyi, Nevruz kutlamalarına katılımları nedeniyle gözaltına aldı.

10 Mayıs: Bir İstanbul mahkemesi, bir LGBT onur yürüyüşüne katıldıkları için gözaltına alınan ve yargılanan iki çocuğun beraatine hükmetti.

10 Mayıs: Eskişehir Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

10 Mayıs: Batman Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

10 Mayıs: Rize Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 5 gün boyunca yasakladı.

11 Mayıs: Mardin'de polis, Nevruz kutlamalarına katılımı nedeniyle 10 kişiyi gözaltına aldı.

11 Mayıs: İstanbul'da polis, açlık grevi yapan bazı mahkumlar için gösteri düzenleyen altı kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

11 Mayıs: Gaziantep Valiliği, muhalefetteki DEVA partisi tarafından ilde gerçekleştirilmesi planlanan bir mitingi yasakladı.

13 Mayıs: Ankara'da polis, açlık grevindeki bazı mahkumlar için gösteri düzenleyen üç kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

13 Mayıs: Van Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

13 Mayıs: Tunceli Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 7 gün boyunca yasakladı.

14 Mayıs: Tunceli'de polis, hayatını kaybeden bir Kürt siyasetçi için düzenlenen bir cenaze törenine fiziksel şiddet kullanarak müdahale etti ve dört kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişilerden üçü daha sonra serbest bırakılırken, biri çıkarıldığı mahkeme tarafından polise mukavemet suçlamasıyla tutuklandı.

15 Mayıs: Kocaeli Belediyesi, Kürt şarkıcı Aynur Doğan'ın bir konserini iptal etti.

16 Mayıs: Muhalefet milletvekili Sezgin Tanrıkulu, Nisan ayında 45 gösteriye karşı gerçekleştirilen polis müdahalelerinde 288 kişinin gözaltına alındığını açıkladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

10 Mayıs: Bir Mersin mahkemesi, Mersin limanıyla bağlantılı kokain ticareti iddialarına ilişkin olarak kaleme alınan üç köşe yazısına erişim engeli getirdi.

10 Mayıs: İstanbul savcılığı, bir haber nedeniyle gazeteci İsmail Saymaz hakkında soruşturma başlattı.

10 Mayıs: İstanbul savcılığı, dini olarak önemli bir gecede sosyal medyada paylaşılan bir fotoğraf nedeniyle bir kişi hakkında soruşturma başlattı. Soruşturmanın hedefindeki kişinin ifadesinin alındığı, ardından çıkarıldığı mahkemece serbest bırakıldığı haberleştirildi.

11 Mayıs: Bir Ankara mahkemesi, muhalefet lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun, yaptığı bir konuşma nedeniyle, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a tazminat ödemesine hükmetti.

11 Mayıs: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt azınlığa ilişkin yayınlarıyla bilinen Etkin haber ajansı (ETHA) tarafından kullanılan bir internet sitesine erişim engeli getirdi.

11 Mayıs: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), bir mahkeme kararına ilişkin olarak iki muhalefet siyasetçisinin açıklamalarını haberleştirdikleri için TELE1, Halk TV, KRT ve Flash Haber TV'ye para cezası verdi.

12 Mayıs: Yargıtay, 2012-2017 yılları arasında paylaştığı tweetler nedeniyle daha önce bir alt mahkeme tarafından terör örgütü propagandası yapma ve cumhurbaşkanına hakaret etme suçlamasıyla muhalefet lideri Canan Kaftancıoğlu'na verilen yaklaşık 10 yıllık bir hapis cezasını onadı.

12 Mayıs: Bir İzmir mahkemesi, muhalif siyasetçi Tacettin Çolak'ı, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 3 yıl 1 ay 27 gün hapis cezasına mahkum etti.

12 Mayıs: Medyada yer alan haberlere göre, iktidar partisinin teklif etmeye hazırlandığı bir yasa tasarısı kapsamında mahkemeler, sosyal medya mesajlarının yalan haber veya dezenformasyon yaymayı amaçlayıp amaçlamadığına karar verecek.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Mayıs: Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, hükümetin gıda stokçuluğu yapanlarla ilgili hapis cezalarının artırılmasına yönelik çalışmalar yaptığını açıkladı. Açıklama ülkedeki yüksek enflasyona ilişkin tartışmaların yoğunlaştığı bir dönemde geldi.

10 Mayıs: Bir Diyarbakır mahkemesi, bir HDP mitingine yönelik bombalı saldırıyla ilgili olarak ihmal suçlamasıyla daha önce 2 yıl 15 gün hapis cezasına mahkum edilen dört polis memurunun beraatına hükmetti. Memurlar hakkında daha önce verilen hapis cezaları bir temyiz mahkemesi tarafından bozulmuş, bunun ardından yeniden yargılanmalarına başlanmıştı.

KÜRT AZINLIK

10 Mayıs: Mardin'de polis, aralarında beş çocuğun da bulunduğu 12 kişiyi, Nevruz kutlamalarına katılımları nedeniyle gözaltına aldı.

10 Mayıs: Şırnak'ta polis, aralarında HDP yöneticisi Müzeyyen İnan'ın da olduğu iki kişiyi gözaltına aldı.

11 Mayıs: Mardin'de polis, Nevruz kutlamalarına katılımı nedeniyle 10 kişiyi gözaltına aldı.

14 Mayıs: Tunceli'de polis, hayatını kaybeden bir Kürt siyasetçi için düzenlenen bir cenaze törenine fiziksel şiddet kullanarak müdahale etti ve dört kişiyi gözaltına aldı. Gözaltına alınan kişilerden üçü daha sonra serbest bırakılırken, biri çıkarıldığı mahkeme tarafından polise mukavemet suçlamasıyla tutuklandı.

15 Mayıs: Bir Ankara cezaevi, tutuklu Kürt siyasetçi Sebahat Tuncel'e gönderilen bir kitabı, "güvenlik tehditleri" içerdiği gerekçesiyle teslim etmedi.

15 Mayıs: Diyarbakır'da polis, 2014 yılındaki Kürt protestolarına yönelik bir soruşturma kapsamında,

siyasetçi Hafize İpek ile sivil toplum kuruluşu yöneticisi Metin Kılavuz'u gözaltına aldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

9 Mayıs: Hepatit B hastası mahkum Suat Oğuz, cezaevinde ikinci kez koronavirüse yakalandı.

14 Mayıs: Bir İzmir cezaevinde koronavirüs hastalığına yakalanan 73 yaşındaki mahkum Abdullah Ece, hastaneye kaldırılmasının ardından hayatını kaybetti.

15 Mayıs: İstanbul'da bir hastane, cerrahi operasyona ihtiyacı olan hasta mahkum Cengiz Halis Çelik'in operasyonunu gerçekleştirmeyi mahkum koşullarında yer olmadığı gerekçesiyle reddetti.

15 Mayıs: Bir Ankara cezaevi, tutuklu Kürt siyasetçi Sebahat Tuncel'e gönderilen bir kitabı, "güvenlik tehditleri" içerdiği gerekçesiyle teslim etmedi.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

10 Mayıs: İnsan hakları aktivistleri ve sendikalar tarafından yapılan bir açıklamada, Türkiye'deki göçmen işçilerin işverenleri tarafından sömürüldüğü ve statü sorunları nedeniyle sendikalara giremediği belirtildi.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

10 Mayıs: İstanbul'da gece bekçileri, gözaltına aldıkları 16 yaşında bir kız çocuğuna sözlü ve fiziksel saldırıda bulundu.

12 Mayıs: İstanbul'da polis, müzisyen Halime Demirkapı'nın evine baskın düzenleyerek Demirkapı'ya fiziksel saldırıda bulundu ve evdeki bazı eşyaları tahrip etti.

12 Mayıs: İstanbul'da polis, bir ev baskını sırasında evde bulunan Vedat Özdemir ve Münevver Ilgın'a fiziksel saldırıda bulundu.

12 Mayıs: Adana'da bir cezaevinde gardiyanlar, bir başka cezaevinden nakledilen bazı mahkumları çıplak arama uygulamasına maruz bıraktı.

13 Mayıs: İstanbul'da gözaltına alınan Yılmaz Uzun adında bir kişi, gözaltı sırasında polis tarafından bir sandalyeye bağlanarak iki saat dövüldüğünü açıkladı.

14 Mayıs: Muhalefet milletvekili Sezgin Tanrıkulu, Nisan ayında toplam 339 işkence vakası yaşandığını, bunların 78'inin cezaevlerinde gerçekleştiğini açıkladı.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

13 Mayıs: İsveç'te yerleşik Stockholm Center for Freedom (SCF) adlı kuruluş, Türkiye'nin sınır ötesi kötü muamele uygulamalarına ilişkin olarak yayımladığı bir raporda, terörizmin finansmanı yaptırımlarının yurtdışında yaşayan muhalifleri hedef almak üzere suistimal edildiğini belgeledi.